ĢENERĀLADVOKĀTA F. DŽ. DŽEIKOBSA [*F. G. JACOBS*] SECINĀJUMI, sniegti 2005. gada 24. novembrī [1]

1. Pie kādiem nosacījumiem preču zīmi var reģistrēt dalībvalstī, ja citas dalībvalsts valodā tai nav atšķirtspējas, bet tā vienkārši apzīmē vai apraksta attiecīgo preci?

2. Būtībā tas ir jautājums, ko ir iesniegusi *Audiencia Provincial* (Apgabaltiesa), Barselona. Rodas arī jautājums par to, vai, ja preču zīmi var reģistrēt, preču zīmes īpašnieks var to izmantot, lai liegtu importēt preces, uz kurām tā attiecas.

3. Šie jautājumi ir radušies, Spānijā reģistrējot preču zīmi "MATRATZEN" — vācu valodā šis vārds nozīmē "matrači" — lai apzīmētu matračus un ar tiem saistītas preces [2].

Attiecīgie Kopienu noteikumi

4. EKL 28. pants paredz, ka dalībvalstu starpā ir aizliegti importa kvantitatīvie ierobežojumi un citi pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību. 30. pants paredz, ka 28. pants "neliedz noteikt importa, eksporta vai tranzīta aizliegumus vai ierobežojumus, kas pamatojas uz [..] rūpnieciskā un komerciālā īpašuma aizsardzības apsvērumiem. Šādus aizliegumus vai ierobežojumus tomēr nedrīkst piemērot dalībvalstu tirdzniecībā kā patvaļīgas diskriminācijas vai slēptas ierobežošanas līdzekļus."

5. Preču zīmju direktīvas [3] preambulas 7. apsvērums noteic:

"mērķu, pēc kuriem tiecas tiesību aktu tuvināšana, sasniegšana prasa, lai apstākļi reģistrētas preču zīmes iegūšanai un paturēšanai visās dalībvalstīs kopumā būtu vienādi;

1 — Oriģinālvaloda — angļu.

2 — Tā kā pamata tiesvedība attiecas uz precēm, nevis pakalpojumiem, iesniegtais jautājums ir ticis attiecīgi ierobežots. Tomēr attiecīgās tiesību normas tāpat attiecas arī uz pakalpojumiem.

3 — Padomes 1988. gada 21. decembra Pirmā direktīva 89/104/EEK, ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm (OV 1989, L 40, 1. lpp.).

[..] pamatojumi noraidījumam vai spēkā neesamībai, kas attiecas uz pašu preču zīmi [..] ir izsmeļoši jāuzskaita."

6. 3. panta 1. punkts noteic:

"Nereģistrē vai piereģistrēšanas gadījumā pasludina par spēkā neesošiem:

[..]

b) preču zīmes, kam nav nekādas atšķirtspējas;

c) preču zīmes, kas sastāv tikai no apzīmējumiem vai norādēm, kuri var noderēt tirdzniecībā, lai apzīmētu preču veidu, kvalitāti, daudzumu, paredzēto nolūku, vērtību, ģeogrāfisko izcelsmi [..] vai citas preču raksturīgas pazīmes."

7. 4. panta 1. punkts noteic:

"Preču zīmi nereģistrē vai, ja tā ir reģistrēta, pasludina par spēkā neesošu:

[..]

(b) ja preču zīmes identitātes vai līdzības ar agrāko preču zīmi vai preču vai pakalpojumu, uz ko attiecas šīs preču zīmes, identitātes vai līdzības dēļ iespējamas asociācijas ar agrāko preču zīmi [..]."

8. 5. panta 1. punkta b) apakšpunkts preču zīmes īpašniekam dod tiesības liegt visām trešām personām komerdarbībā izmantot "jebkuru apzīmējumu, ja tā identitātes vai līdzības ar agrāko preču zīmi un preču vai pakalpojumu, uz ko attiecas preču zīme, identitātes vai līdzības dēļ sabiedrībai pastāv sajaukšanas iespēja".

9. 6. panta 1. punkta b) apakšpunkts noteic, ka preču zīme nedod tās īpašniekam tiesības aizliegt trešai personai izmantot komercdarbībā

"norādes attiecībā uz preču vai sniegtā pakalpojuma veidu, kvalitāti, daudzumu, paredzēto nolūku, vērtību, ģeogrāfisko izcelsmi [..] vai citām preču vai pakalpojumu īpašībām".

10. Kopienas Preču zīmju regula [4] attiecas arī uz paralēlo tiesvedību, kas attiecas uz to pašu jautājumu, kas ir radies attiecībā uz divām pieteiktajām Kopienas preču zīmēm, kas ietver vārdu "Matrazen" [5].

11. Kopienas Preču zīmju regulas 7. panta 1. punkta c) apakšpunkts ir identisks Preču zīmju direktīvas 3. panta 1. punkta c) apakšpunktam.

12. Regulas 7. panta 2. punkts noteic, ka 7. panta 1. punktu piemēro arī tad, ja pamatojums reģistrācijas atteikumam pastāv tikai kādā Kopienas daļā.

13. Kopienas Preču zīmju regulas 8. panta 1. punkta b) apakšpunkts noteic, ka preču zīmi nereģistrē kā Kopienas preču zīmi, ja valsts agrākas preču zīmes īpašnieks iebilst pret reģistrāciju un "tās identiskuma vai līdzības dēļ ar agrāko preču zīmi un preču vai pakalpojumu, ko aptver preču zīmes, identiskuma vai līdzības dēļ [sabiedrībai tajā teritorijā, kur ir aizsargāta agrākā preču zīme, pastāv to sajaukšanas iespēja; sajaukšanas iespēja ietver asociāciju iespēju ar agrāko preču zīmi] pastāv iespēja maldināt sabiedrību tajā teritorijā, kur ir aizsargāta agrākā preču zīme; iespēja maldināt ir asociāciju iespēja ar agrāko preču zīmi".

Pamata prāva un prejudiciālais jautājums

14. Vācijā reģistrēta sabiedrība — *Matratzen Concord AG* (turpmāk tekstā — *"Matratzen Concord"*) — lūdza atcelt Spānijas preču zīmi "MATRATZEN", kura 1994. gadā bija piešķirta Spānijā reģistrētai sabiedrībai *Hukla Germany SA* (turpmāk tekstā — *"Hukla"*), attiecībā uz visu veidu mēbelēm un it īpaši "atpūtas mēbelēm — gultām, sofām, vienguļamām gultām, šūpuļiem, dīvāniem, šūpuļtīkliem, vairākstāvu gultām un šūpuļiem, izvelkamām mēbelēm, ritenīšiem gultām un mēbelēm, naktsgaldiņiem, krēsliem, atzveltnes krēsliem un taburetēm, gultas pamatiem, salmu gultasmaisiem, matračiem un spilveniem", pamatojot ar to, ka vārds, no kā sastāv attiecīgā preču zīme, ir sugas vārds un varētu maldināt patērētājus attiecībā uz ar šo preču

4 — Padomes 1993. gada 20. decembra Regula (EK) Nr. 40/94 par Kopienas preču zīmi (OV 1994, L 11, 1. lpp.).

5 — Skat. turpmāk 18.–32. punktu.

zīmi apzīmēto "preču vai pakalpojumu iedabu, kvalitāti, raksturu vai ģeogrāfisko izcelsmi". *Matratzen Concord* prasība par anulēšanu tika noraidīta. Tā par šo spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību, norādot, ka šīs preču zīmes reģistrēšana un lietošana pretlikumīgi ierobežo preču brīvu apriti Eiropas Savienībā.

15. Barselonas *Juzgado de Primera Instancia* Nr. 22 (Pirmās instances tiesa) uzskatīja, ka vārds "MATRATZEN" nevar maldināt Spānijas patērētājus attiecībā uz precēm, kuras tas apzīmē, un to arī nevar uzskatīt par sugas vārdu neatkarīgi no tā, cik daudz Vācijas pilsoņu dzīvo Spānijā. No lūguma sniegt prejudiciālo nolēmumu izriet, ka saskaņā ar Spānijas tiesu praksi no svešvalodām aizgūtiem apzīmējumiem, kas spāņu izpratnē ir patvaļīgi, kaprīzes dēļ radīti vai pilnībā izdomāti, var piemist atšķirtspēja un tie var nebūt aprakstoši, tādējādi tos var reģistrēt kā preču zīmi, ja vien to līdzības dēļ ar spāņu valodas vārdu varētu domāt, ka vidusmēra patērētājs zina šim izteicienam parasti piešķirto nozīmi, vai ka šie svešvalodu vārdi valsts tirgū būtu ieguvuši faktisku nozīmi.

16. *Matratzen Concord* iesniedza apelācijas sūdzību Barselonas *Audiencia Provincial*, kas uzskata, ka reģistrētā preču zīme tās īpašniekam piešķir statusu, kuru tas varētu izmantot, lai samazinātu vai ierobežotu tādu matraču importu, kuru izcelsme ir dalībvalstīs, kurās lieto vācu valodu, un tādējādi kavētu preču brīvu apriti pretēji EKL 28. panta noteikumiem. Tā attiecīgi Tiesai ir iesniegusi lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecībā uz jautājumu, vai preču zīmes reģistrāciju var apstrīdēt uz šāda pamata. Iesniedzējtiesas iesniegtā jautājuma formulējums ir šāds:

"Vai tas, ka preču zīmes reģistrācija ir spēkā vienā dalībvalstī, var būt slēpts ierobežojums tirdzniecībā starp dalībvalstīm, ja attiecīgajai preču zīmei nav atšķirtspējas vai tā tirdzniecībā tiek izmantota, lai apzīmētu preci, ko tā aizsargā [..], citas dalībvalsts valodā, kuru reģistrācijas valstī nelieto, kā tas ir Spānijas preču zīmes "MATRATZEN", ar kuru apzīmē matračus un ar tiem saistītas preces, gadījumā?"

17. *Matratzen Concord*, *Hukla*, Apvienotā Karaliste un Komisija ir iesniegušas rakstiskus apsvērumus. Nav lūgts noteikt tiesas sēdi, un tā nav arī notikusi.

Kopienas preču zīme

18. *Matrazen Concord* ir bijusi iesaistīta arī divos atsevišķos strīdos ar Iekšējā tirgus saskaņošanas biroju (preču zīmes, paraugi

un modeļi) (ITSB), kuri bija saistīti ar tās iesniegtajiem diviem Kopienas preču zīmju reģistrācijas pieteikumiem saskaņā ar Kopienas Preču zīmju regulu. Preču zīmes, attiecībā uz kurām tika iesniegti pieteikumi, bija divas grafiskas preču zīmes — "MATRATZEN MARKT CONCORD" un "MATRATZEN CONCORD". Ciktāl tas attiecas uz izskatāmo lietu, šo tiesvedību vēsture, kas tagad tiek vestas atsevišķi, ir šāda.

19. Preču zīmju reģistrācija tika lūgta attiecībā uz tādām precēm kā "Matrači; piepūšamās gultas; gultas; paliktņi, kas nav no metāla; segas; gultas piederumi; [..] gultas segas; spilvenu pārsegi; gultasveļa; dūnu segas [dūnu pārsegi]; batista pārklāji; matraču pārsegi; guļammaisi". Pēc pieteikumu publicēšanas *Hukla* iesniedza iebildumus, pamatojoties uz tai piederošu agrāku Spānijā reģistrētu preču zīmi. *Hukla* savus iebildumus pamatoja ar Kopienas Preču zīmju regulas 8. panta 1. punkta b) apakšpunktā minēto relatīvo atteikuma pamatojumu — to, ka no sabiedrības viedokļa pastāv sajaukšanas iespēja starp pieteiktajām Kopienas preču zīmēm un agrāko valsts preču zīmi.

20. ITSB Iebildumu nodaļa noraidīja pieteikumus attiecībā uz iepriekš minētajām precēm, uzskatot, ka šāda sajaukšanas iespēja pastāv.

21. Apelāciju otrā padome noraidīja *Matratzen Concord* iesniegtās apelācijas sūdzības. Būtībā Apelāciju padome uzskatīja, ka Spānijā abas apskatāmās preču zīmes tiktu uzskatītas par līdzīgām un ka dažas no precēm, uz kurām attiecās abas preču zīmes, bija identiskas un citas — ļoti līdzīgas. Šīs analīzes rezultātā Apelāciju padome uzskatīja, ka attiecībā uz visām preču kategorijām, uz kurām attiecas pieteikums, pastāv sajaukšanas iespēja 8. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē.

22. *Matratzen Concord* iesniedza apelācijas sūdzību Pirmās instances tiesā [6]. Tā būtībā izvirzīja divus pamatus, no kuriem viens attiecās uz 8. panta 1. punkta b) apakšpunkta pārkāpumu un otrs — uz preču brīvas aprites principa pārkāpumu.

23. Tā, pirmkārt, apgalvoja, ka abas attiecīgās preču zīmes nav līdzīgas, bet gan gluži pretēji — ļoti atšķirīgas. Pirmās instances tiesa noraidīja šo argumentu.

24. Otrkārt, *Matratzen Concord* apgalvoja, ka, ja būtu iespējams atsaukties uz valsts

6 — Pirmās instances tiesas 2002. gada 23. oktobra spriedums lietā T-6/01 *Matratzen Concord*/ITSB (*Recueil*, II-4335. lpp.) un vēlāk izbeigtā lieta T-105/02. Šajos secinājumos tiek ņemta vērā tikai apelācijas sūdzība lietā T-6/01.

preču zīmi, kas sastāv no aprakstoša vārda valodā, kas nav preču zīmes reģistrācijas dalībvalsts valoda, pret pieteikumu tādas Kopienas preču zīmes reģistrācijai, kas sastāv no aprakstošu vārdu un tāda elementa kombinācijas, kam piemīt atšķirtspēja, — tāda kā vārda "concord" atšķirtspēja, tas būtu pretrunā EKL 28. pantā ietvertajam preču brīvas aprites principam. Šī iemesla dēļ *Matratzen Concord* apgalvoja, ka saskaņā ar tā brīža Kopienas preču zīmju regulējumu, tā kā agrākā preču zīme aprakstīja attiecīgās preces būtiskā Kopienas daļā, to nevarēja reģistrēt Spānijā.

25. Pirmās instances tiesa šo argumentu noraidīja būtībā šādu divu iemeslu dēļ.

26. Pirmās instances tiesa, pirmkārt, norādīja, ka preču brīvas aprites princips neaizliedz dalībvalstij reģistrēt kā valsts preču zīmi tādu apzīmējumu, kas citas dalībvalsts valodā apraksta attiecīgās preces vai pakalpojumus un kuru tādēļ nevar reģistrēt kā Kopienas preču zīmi: šāda reģistrācija pati par sevi nav preču brīvas aprites ierobežojums [7].

27. Otrkārt, tā nosprieda, ka Kopienas Preču zīmju regula nerada preču brīvas aprites ierobežojumu, nosakot, ka Kopienas preču zīmi nereģistrē, ja pastāv sajaukšanas iespēja ar agrāku dalībvalstī reģistrētu preču zīmi, neatkarīgi no tā, vai agrākā preču zīme ir aprakstoša arī citās valodās, ne tikai dalībvalstī, kur tā ir reģistrēta [8].

28. *Matratzen Concord* iesniedza apelācijas sūdzību Eiropas Kopienu Tiesā.

29. *Matratzen Concord* vispirms norādīja, ka, interpretējot 8. panta 1. punkta b) apakšpunktā minēto līdzības jēdzienu, Pirmās instances tiesa nav izpildījusi no Eiropas Kopienu Tiesas judikatūras izrietošo prasību vispārīgi izvērtēt sajaukšanas iespēju sabiedrībā, ņemot vērā visus uz lietu attiecināmos apstākļus. Tiesa šo argumentu noraidīja kā acīmredzami nepamatotu.

30. Otrkārt, *Matratzen Concord* norādīja, ka Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu no tiesību viedokļa, secinot, ka preču brīvas aprites princips neaizliedz dalībvalstij reģis-

7 — Sprieduma 54. punkts.

8 — Sprieduma 60. punkts.

trēt kā valsts preču zīmi tādu zīmi, kas citas dalībvalsts valodā apzīmē attiecīgās preces vai pakalpojumus. Šajā lietā iebildums, kas tika celts pret preču zīmi, par kuru bija iesniegts reģistrācijas pieteikums, tādēļ, ka tā ir līdzīga agrākai Spānijā reģistrētai preču zīmei, kas Vācijā apzīmē attiecīgās preces, bija slēpts ierobežojums tirdzniecībai starp dalībvalstīm EKL 30. panta izpratnē.

31. Tiesa izlēma šādi.

"Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru preču brīvas aprites principa piemērošanas ietvaros EK līgums neiespaido dalībvalsts likumdevēja atzītās tiesības intelektuālā īpašuma jomā, bet vienīgi atkarībā no apstākļiem ierobežo šo tiesību izmantošanu (1976. gada 22. jūnija spriedums lietā 119/75 *Terrapin*, *Recueil*, 1039. lpp., 5. punkts, un 1981. gada 22. janvāra spriedums lietā 58/80 *Dansk Supermarked*, *Recueil*, 181. lpp., 11. punkts).

EKL 30. pants pieļauj atkāpes no preču brīvas aprites pamatprincipa tikai tad, ja šādi izņēmumi ir attaisnoti, lai aizsargātu tiesības, kas ir attiecīgā rūpnieciskā īpašuma specifiskais priekšmets. Šajā kontekstā preču zīmes būtiska funkcija ir nodrošināt, lai patērētājs vai gala izmantotājs zinātu tās preces, uz kuru attiecas preču zīme, izcelsmi, ļaujot viņam to noteikt bez riska, ka viņš to varētu sajaukt ar citas izcelsmes precēm. Tādēļ preču zīmes īpašniekam piešķirtās tiesības liegt tādu preču zīmes izmantošanu, kas var apdraudēt šādi izprasto preces izcelsmes garantiju, ir [..] preču zīmju tiesību specifiskā priekšmeta daļa, kura aizsardzība var attaisnot atkāpi no preču brīvas aprites principa (Tiesas 1996. gada 11. jūlija spriedums apvienotajās lietās C-427/93, C-429/93 un C-436/93 *Bristol-Myers Squibb* u.c., *Recueil*, I-3457. lpp., 48. punkts, un Tiesas 2002. gada 23. aprīļa spriedums lietā C-143/00 *Boehringer Ingelheim* u.c., *Recueil*, I-3759. lpp., 12. un 13. punkts).

Tādējādi apstrīdētā lēmuma 54. un 56. punktā nolemjot, ka preču brīvas aprites princips neaizliedz dalībvalstij reģistrēt kā valsts preču zīmi tādu zīmi, kas citas dalībvalsts valodā apraksta attiecīgās preces vai pakalpojumus, un neaizliedz tādas preču zīmes īpašniekam iebilst pret tādas Kopienas preču zīmes reģistrāciju, attiecībā uz kuru ir ticis iesniegts reģistrācijas pieteikums, tāpēc, ka pastāv sajaukšanas iespēja starp valsts preču zīmi un šo Kopienas preču zīmi, Pirmās instances tiesa nav kļūdījusies attiecībā uz šī rīkojuma [iepriekšējos divos punktos] ietverto apgalvojumu mērķiem un attiecīgi ir tos pareizi interpretējusi.

Tādēļ otrais pamats jānoraida kā acīmredzami nepamatots. [9]"

32. Attiecīgi Eiropas Kopienu Tiesa noraidīja apelācijas sūdzību kā acīmredzami nepamatotu [10].

Izvērtējums

33. Jāatgādina, ka galvenais jautājums šajā lietā būtībā ir — vai preču zīmi var reģistrēt vienā dalībvalstī, ja citas dalībvalsts valodā tā apzīmē vai apraksta attiecīgo preci.

34. *Matratzen Concord* norāda, ka preču zīmes "MATRATZEN" reģistrācija Spānijā dod *Hukla* negodīgu monopolu pār preces nosaukumu vācu valodā Spānijas teritorijā un šī monopola mērķis un rezultāts ir visa veida matraču — izņemot tās pašas matračus — importa kavēšana Spānijā no valstīm, kurās lieto vācu valodu. Attiecīgi *Matratzen Concord* norāda, ka uz iesniegto jautājumu būtu jāatbild apstiprinoši.

35. *Hukla* norāda, ka preču zīme "MATRATZEN" tika likumīgi reģistrēta Spānijā pēc pilnīgas pārbaudes veikšanas saskaņā ar valsts tiesību aktiem, ar ko tiek ieviesta Preču zīmju direktīva. Šis vārds nenozīmē neko ne spāņu, ne citās Spānijas valsts valodās; tas katrā ziņā apzīmē tikai vienu no dažādajām precēm, attiecībā uz kurām preču zīme ir reģistrēta.

36. Apvienotā Karaliste norāda, ka vārdu, kas kādas dalībvalsts valodā apraksta preces, citā dalībvalstī principā var reģistrēt attiecībā uz šīm precēm. Tomēr uzmanīgi jāizvērtē vai tā tas ir katrā atsevišķajā gadījumā, lai nodrošinātu, ka tirgotājiem, kuri iesaistās tirdzniecībā Kopienas ietvaros, netiek liegta citas dalībvalsts valodas vārdu lietošana. 3. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē ir pietiekami, ja vārds *var* noderēt tirdzniecībā, lai apzīmētu attiecīgās preces vai pakalpojumus. Šajā izpratnē "tirdzniecība" ietver arī importu; turklāt ir jāpieņem, ka tiks veikta kaut kāda tirdzniecība Kopienas ietvaros. Valsts preču zīmju iestādēm ir jāizvērtē iespējamība, ka preču zīme tiks izmantota tirdzniecībā tajā dalībvalstī, kurā tiek lūgta reģistrācija, lai aprakstītu šo preču vai pakalpojumu īpašības. Tādēļ ir jāņem vērā zīmes aprakstošā rakstura izteiktums, Kopienas ietvaros veiktās attiecīgo preču vai

9 — 40.–43. punkts.

10 — Tiesas 2004. gada 28. aprīļa rīkojums lietā C-3/03 P *Matratzen Concord*/ITSB (*Recueil*, I-3657. lpp.).

pakalpojumu tirdzniecības apmērs, attiecīgā sektora sevišķās iezīmes un tas, vai vairākums attiecīgo patērētāju vai profesijas locekļu dalībvalstī, kurā ir ticis iesniegts reģistrācijas pieteikums, runā atiecīgajā valodā.

38. Iepriekš īsumā izklāstītie apsvērumi norāda, ka, kaut gan iesniegtais jautājums ir vienīgi par to, vai tāda preču zīme, kāda ir šajā lietā apskatāmā, var tikt likumīgi reģistrēta, šīs lietas sakarā rodas arī jautājums par to, vai, pieņemot, ka tiek atzīts, ka reģistrācija ir bijusi likumīga, šādas preču zīmes īpašnieks drīkst to izmantot, lai aizliegtu tādu preču importu, kuras tā apzīmē vai apraksta. Attiecīgi es apskatīšu abus šos jautājumus.

Reģistrācijas likumīgums

37. Komisija nošķir preču zīmes reģistrācijas likumīgumu un šīs zīmes piešķirto tiesību vēlāku izmantošanu. Līguma noteikumi, kas attiecas uz preču brīvu apriti, neietekmē intelektuālā īpašuma tiesību *pastāvēšanu*, bet gan vienīgi ierobežo to *izmantošanu* [11]. Tas vien, ka zīme tiek reģistrēta, pats par sevi nevar būt preču brīvas aprites ierobežojums. Šāds ierobežojums var rasties tikai tad, ja preču zīmes īpašnieks izmanto tiesības, kas viņam piešķirtas zīmes reģistrācijas rezultātā. Fakts, ka vārds, kas dalībvalstī A ir reģistrēts kā preču zīme, dalībvalsts B valodā ir aprakstošs termins, neliedz izmantot ar šo preču zīmi piešķirtās tiesības, lai saglabātu tās būtisko funkciju. Šāda pieeja atbilst Tiesas rīkojumam apelācijas tiesvedībā lietā *Matratzen Concord*/ITSB. Komisija piebilst, ka tas tomēr nenozīmē, ka dalībvalsts B sabiedrības nedrīkst izmantot šo terminu dalībvalstī A [12].

39. Iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai preču zīmi attiecībā uz noteiktu preci var likumīgi reģistrēt dalībvalstī A, ja šis vārds apzīmē vai apraksta šo preci dalībvalsts B valodā, vai pakārtoti — vai šādas zīmes reģistrācija ir pretlikumīga tāpēc, ka tā slēpti ierobežo tirdzniecību starp dalībvalstīm, ko aizliedz EKL 28. un 30. pants.

40. Tā kā Preču zīmju direktīva izsmeļoši nosaka pamatus preču zīmes spēkā neesamībai [13], iesniegtais jautājums vispirms jāapska-

11 — Šo secinājumu 31. punktā minētie spriedumi lietā *Terrapin* un lietā *Dansk Supermarked*.

12 — Skat. turpmāk 60. un 61. punktu, kuros tiek atspoguļoti Komisijas apsvērumi.

13 — Skat. preambulas 7. apsvērumu, izklāstīts iepriekš 5. punktā.

ta, ņemot vērā šo direktīvu. Tomēr direktīva nevar likumīgi attaisnot ierobežojumus tirdzniecībai Kopienas ietvaros ārpus Līgumā noteiktajām robežām: ir skaidrs, ka kvantitatīvu ierobežojumu un pasākumu, kam ir līdzīga iedarbība, aizliegums ir piemērojams ne tikai attiecībā uz valstu pasākumiem, bet arī attiecībā uz Kopienu iestāžu pieņemtajiem pasākumiem [14].

41. Preču zīmju direktīvas 3. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkts aizliedz reģistrēt attiecīgi "preču zīmes, kam nav nekādas atšķirtspējas", un "preču zīmes, kas sastāv tikai no apzīmējumiem vai norādēm, kuri var noderēt tirdzniecībā, lai apzīmētu preču veidu, kvalitāti, daudzumu, paredzēto nolūku, vērtību, ģeogrāfisko izcelsmi [..] vai citas preču raksturīgas pazīmes". Pašreizējās lietas mērķiem 3. panta 1. punkta c) apakšpunkts var tikt formulēts vienkāršāk tādējādi, ka tas attiecas uz zīmi, kas ir vārds, kas apzīmē vai apraksta attiecīgās preces.

42. Tā kā pastāvīgā judikatūra noteic, ka vārdiskai preču zīmei, kas apzīmē vai apraksta attiecīgās preces 3. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē, ņemot vērā šo faktu, noteikti nepiemīt atšķirtspēja attiecībā uz tām pašām precēm 3. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē [15], es neuzskatu, ka ir nepieciešams atsevišķi apskatīt nostāju saskaņā ar 3. panta 1. punkta b) apakšpunktu. Turklāt var atzīmēt, ka neviens no lietas dalībniekiem, kas iesnieguši savus apsvērumus, neatsaucās uz 3. panta 1. punkta b) apakšpunktu.

43. Attiecībā uz 3. panta 1. punkta c) apakšpunktu Tiesa ir atzinusi, ka šajā tiesību normā ir ticis "izvirzīts vispārējo interešu mērķis, kas paredz, ka reģistrācijai pieteikto preču kategoriju vai pakalpojumu apzīmējumus vai aprakstošās norādes var brīvi izmantot ikviens" [16].

44. Precīzāk, Tiesa ir lēmusi, ka, veicot izvērtējumu saskaņā ar šo tiesību normu, atbildīgajai iestādei "jānosaka, vai preču zīme, attiecībā uz kuru ir ticis iesniegts reģistrācijas pieteikums, šajā brīdī attiecīgās personu grupas uztverē ir attiecīgo preču vai pakalpojumu apraksts, vai arī, vai var saprātīgi pieņemt, ka tas tā varētu būt nākotnē" [17]. Tiesa turpinājumā ir definējusi frāzi "attiecīgā personu grupa" 3. panta 1. punkta c) apakšpunkta mērķiem kā "uztveri tirdz-

14 — Skat. 2003. gada 20. maija spriedumu lietā C-469/00 *Ravil* (*Recueil*, I-5053. lpp., 86. punkts un tajā minētā judikatūra), un, īpaši atsaucoties uz Preču zīmju direktīvu, 31. punktā minēto spriedumu lietā *Bristol-Myers Squibb* u.c., 36. punkts.

15 — 2004. gada 12. februāra spriedumi lietā C-363/99 *Koninklijke KPN Nederland* (*Recueil*, I-1619. lpp., 86. punkts) un lietā C-265/00 *Campina Melkunie* (*Recueil*, I-1699. lpp., 19. punkts).

16 — Skat., piemēram, 1999. gada 4. maija spriedumu apvienotajās lietās C-108/97 un C-109/97 *Windsurfing Chiemsee* (*Recueil*, I-2779. lpp., 25. punkts).

17 — Spriedums lietā *Koninklijke KPN Nederland*, minēts 15. zemsvītras piezīmē, 56. punkts.

niecībā un šīs preču kategorijas vidusmēra patērētāja uztveri teritorijā, attiecībā uz kuru iesniegts reģistrācijas pieteikums" [18]. Tiek pieņemts, ka "vidusmēra patērētāji" ir samērā informēti un samērā uzmanīgi [19].

45. No tā izriet, ka novērtējums, vai preču zīme ietilpst direktīvas 3. panta 1. punkta c) apakšpunkta piemērošanas jomā, ir jāveic, ņemot vērā attiecīgo preču vai pakalpojumu vidusmēra patērētājus (un attiecīgā gadījumā tādus starpniekus kā importētāji un vairumtirgotāji) teritorijā, attiecībā uz kuru ir ticis iesniegts preču zīmes reģistrācijas pieteikums. Izskatāmās lietas kontekstā jautājums ir — vai šo patērētāju un starpnieku uztverē vārdiskā preču zīme apzīmē vai apraksta pašas preces.

46. Attiecīgi — kad dalībvalsts A kompetentā iestāde izvērtē jautājumu, vai vārdu, kas dalībvalsts B valodā apzīmē vai apraksta attiecīgās preces, var dalībvalstī A likumīgi reģistrēt kā preču zīmi, tai ir pienākums ņemt vērā vidusmēra patērētāju (un attiecīgā gadījumā starpnieku) šo preču uztveri dalībvalstī A un nevis šo personu uztveri dalībvalstī B.

47. Tomēr tas nenozīmē, ka valsts preču zīmju iestāde nekad nevar ņemt vērā reģistrējamās vārdiskās preču zīmes nozīmi, kas izriet no valodas, kura nav tās dalībvalsts valoda, attiecībā uz kuru ir iesniegts reģistrācijas pietiekums. Tā kā šai iestādei ir pienākums veikt izvērtējumu, ņemot vērā attiecīgās preces vidusmēra patērētāju un tirgotāju uztveri, tai jāapsver arī, vai šīs personas patiesībā saprot attiecīgo vārdu [20].

48. Tiesa ir norādījusi, ka "pārbaudei, ko veic reģistrācijas pieteikuma izskatīšanas laikā, nav jābūt minimālai, [bet] stingrai un pilnīgai, lai preču zīmes netiktu reģistrētas neatbilstoši" [21]. Precīzāk, kompetentajai iestādei, kurai ir lūgts piemērot 3. panta 1. punkta c) apakšpunktu, "ņemot vērā preces un pakalpojumus, attiecībā uz kuriem ir ticis iesniegts reģistrācijas pieteikums, visu reģistrācijas pieteikumā iekļauto būtisko apsvērumu specifiskas analīzes rezultātā un it īpaši, ņemot vērā vispārējās intereses [t.i., to, ka 3. panta 1. punkta c) apakšpunktā

18 — Spriedums lietā *Windsurfing Chiemsee*, minēts 16. zemsvītras piezīmē, 29. punkts.

19 — Spriedums lietā *Koninklijke KPN Nederland*, minēts 15. zemsvītras piezīmē, 77. punkts.

20 — Skat. arī ģenerāladvokāta Ruisa-Harabo [*Ruiz-Jarabo*] piezīmes 2002. gada 31. janvārī sniegtajos secinājumos lietā *Koninklijke KPN Nederland*, minēta 15. zemsvītras piezīmē, secinājumu 41. punktā: "nav tik svarīgi ņemt vērā to, vai patērētājs runā valodā, kurā ir formulēts apzīmējums, kā to, vai neatkarīgi no attiecīgās teritorijas valodas vai valodām var saprātīgi pieņemt, ka patērētājs, kas tiek ņemts vērā, sapratīs apzīmējumu tādējādi, lai tas ietilptu 3. panta 1. punkta b), c) un d) apakšpunkta piemērošanas jomā".

21 — 2003. gada 6. maija spriedums lietā C-104/01 *Libertel* (*Recueil*, I-3793. lpp., 59. punkts).

minētajiem apzīmējumiem jābūt visiem brīvi pieejamiem un tos nevar reģistrēt], jānosaka, vai šajā tiesību normā ietvertais reģistrācijas atteikuma pamatojums ir piemērojams konkrētajā lietā" [22].

49. Turklāt un, kā norāda Apvienotās Karalistes valdība, lai preču zīme ietilptu 3. panta 1. punkta c) apakšpunkta piemērošanas jomā, ir pietiekami, ja tā "*var* noderēt tirdzniecībā" [23], lai apzīmētu vai aprakstītu attiecīgās preces.

50. Man šķiet, ka 3. panta 1. punkta c) apakšpunktā ar vispārējām interesēm saistītais apsvērums aizliegtu reģistrāciju, ja apzīmējums apzīmētu vai aprakstītu preci valodā, ko, kaut gan tā nav tās dalībvalsts valoda, kurā ir ticis iesniegts reģistrācijas pieteikums, tomēr saprot nozīmīga šīs preces attiecīgo tirgotāju un patērētāju daļa.

51. Es uzskatu, ka konkrētajā gadījumā, kad preču zīme ietver vārdus, kuri citā valodā apzīmē vai apraksta preces, uz kurām šī preču zīme attiecas, šī pieeja ir piemērotāks kritērijs nekā vidusmēra tirgotājs vai patērētājs. Tā arī atbilst vismaz dažu valstu preču zīmju reģistru praksei [24].

52. Piemēram, Apvienotajā Karalistē nevar reģistrēt vārdus valodās, "par ko ir ticams, ka tās zina samērīgs (un pieaugošs) Apvienotās Karalistes iedzīvotāju skaits", ja nebūtu iespējams reģistrēt to tulkojumu angļu valodā. Vārdus citās — mazāk zināmās — valodās var reģistrēt, ja vien attiecīgajai valstij nav reputācijas attiecībā uz kādu no precēm, uz kurām attiecas preču zīme. Vārdus valodās, kurās runā ievērojamas Apvienotās Karalistes iedzīvotāju minoritātes, nevar reģistrēt, ja ir iespējams, ka preces var būt domātas nosūtīt attiecīgās tautības tirgum [25]. Arī Beļģijā, Vācijā un Nīderlandē pastāv tiesu prakse, saskaņā ar kuru piemērojamais kri-

22 — 2003. gada 8. aprīļa spriedums apvienotajās lietās no C-53/01 līdz 55/01 *Linde* u.c. (*Recueil*, I-3161. lpp., 75. punkts). Skat. arī spriedumu lietā *Koninklijke KPN Nederland*, minēts iepriekš 15. zemsvītras piezīmē, 29.–37. punkts, un 2002. gada 31. janvārī sniegto secinājumu 41. un 42. punktu.

23 — Izcēlums mans.

24 — Kaut gan ne visu: tiesas sēdē lietā C-191/01 P ITSB/*Wrigley* ("DOUBLEMINT") (2003. gada 23. oktobra spriedums, *Recueil*, I-12447. lpp.) ITSB pārstāvis "norādīja, [ka], izvērtējot valsts preču zīmes reģistrācijas pieteikumu, daudzu valstu preču zīmju biroji neņem vērā svešvalodu vārdu nozīmi" (manu secinājumu 89. punkts).

25 — Vispasaules intelektuālā īpašuma organizācijas (*WIPO*) darba dokumenta "Starptautiskoti domēnu nosaukumi — intelektuālā īpašuma apsvērumi" [*Internationalised Domain Names — Intellectual Property Considerations*] IV Pielikuma (Daudzvalodu preču zīmes: Preču zīmju biroju prakse un procedūra [*Multilingual Trademarks: Trademark Office Practice and Procedure*]), kas sagatavots 2001. gada Starptautiskās telekomunikāciju apvienības (*ITU*) un *WIPO* apvienotajam simpozijam par daudzvalodu domēnu nosaukumiem [*Symposium on Multilingual Domain Names*], pieejams http://arbiter.wipo.int/domains/internationalized/, kopsavilkums.

tērijs ir tas, vai paredzamie patērētāji saprot attiecīgo svešvalodas vārdu [26].

53. Atsevišķās sistēmās ārpus Eiropas Savienības, piemēram, Austrālijā, Kanādā un Amerikas Savienotajās Valstīs tiek izmantota līdzīga pieeja [27]. Tomēr varētu domāt, ka Eiropas Savienībā nepieciešamība pēc jutīguma pret citām valodām ir lielāka, it sevišķi, ņemot vērā nozīmīgumu, ko tā, no vienas puses, piešķir darbaspēka pārvietošanās brīvībai un, no otras puses, vienotajam tirgum.

54. Ar jautājumiem, kas ir radušies pamata tiesvedībā, tiek parādīts — kā tirgū, kurā ir 452 miljoni patērētāju, attiecībā uz daudziem, no kuriem var sagaidīt, ka tie saprot arī citas valodas, izņemot tās, kuras pamatā tiek lietotas dalībvalstī, kurā viņi uzturas [28], valsts preču zīmju iestādei jāpievērš sevišķa uzmanība, kad tā izvērtē, vai var reģistrēt apzīmējumu, kas ir svešvalodas vārds, kurš apraksta vai apzīmē attiecīgās preces. Pēc manām domām, prakse, saskaņā ar kuru tiek automātiski pieņemts, ka šādi apzīmējumi ir "kaprīzes dēļ radīti" un nevis aprakstoši, vairs neatbilst Tiesas judikatūras prasībām: dažos gadījumos atkarībā no iesaistītās dalībvalsts un iesaistītās valodas var saprātīgi pieņemt, ka nozīmīgai tirgotāju un patērētāju daļai var nebūt grūtību saprast šādu vārdu. Šajā gadījumā 3. panta 1. punkta c) apakšpunkts nepieļauj reģistrāciju.

55. Kā rāda dažu iestāžu prakse, ja pašas attiecīgās personas nesaprot attiecīgo valodu, nepastāv nepārvaramas grūtības, it sevišķi tāpēc, ka pašreizējo tehnoloģiju sniegtā piekļuve elektroniskām vārdnīcām atvieglos tulkojumu pārbaudi [29].

26 — Skat., piemēram, lietu *Lipton/Sara Lee* [2002] ETMR 1073 (*Cour de Cassation*, Brisele); ITSB Apelāciju pirmās padomes spriedumu lietā *Matsushita Electric Works* [2000] ETMR 962, kur minēta *Bundespatentgericht* (Federālā Patentu tiesa) prakse, un Briseles *Hof van beroep* (Apelācijas tiesa) 2005. gada 3. jūnija spiedumu lietā *BVBA Management Training en Consultancy*, kurā tika lemts par apelācijas sūdzību, kas bija iesniegta par Beneluksa Preču zīmju biroja lēmumu, kas attiecās uz preču zīmēm, par kurām Nīderlandē bija bijuši iesniegti reģistrācijas pieteikumi. Šķiet, ka Beniluksa Preču zīmju birojs attiecībā uz saistīto jautājumu par atšķirtspējas iegūšanu izmantošanas rezultātā saskaņā ar Preču zīmju direktīvas 3. panta 3. punktu uzskata, ka jāņem vērā attiecīgās publikas daļas uztvere gan Beļģijā, gan Nīderlandē, gan arī Luksemburgā; jautājums par to, vai jāņem vērā valodu reģioni Beniluksa teritorijā, ir ticis nodots izskatīšanai Eiropas Kopienu Tiesai lietā C-108/05 *Bovemij Verzekeringen*. Sal. ar Polijas Patentu biroja pieeju lietā *Tong Yang Confectionary Corporation* [2002] ETMR 219.

27 — Skat. 25. zemsvītras piezīmē minēto avotu.

28 — Nesenā *Eurobarometer* aptaujā "Eiropieši un valodas" [*Europeans and Languages*] (publicēta 2005. gada septembrī) puse no aptaujātajiem (ES teritorijā — kaut gan ne obligāti savā pilsonības dalībvalstī — dzīvojoši 15 gadus veci vai vecāki ES pilsoņi) apgalvoja, ka viņi sarunvalodas līmenī runā vismaz vienā valodā, kas nav viņu dzimtā valoda. Neizbēgami to cilvēku skaits, kuri saprot valodas, kas nav to dzimtā valoda, būs vēl lielāks.

29 — Piemēram, ASV tika liegta aizsardzība preču zīmēm, kuras ietvēra i) "ha-lush-ka" — fonētisku atainojumu vārdam, kas ungāru valodā nozīmē "olu nūdeles", ii) "kaba", kas nozīmē "kafija" serbu un ukraiņu valodā, un iii) "Otokoyama", kas ir sugas vārds, kas Japānā apzīmē dzērienu sakē: skat. lietas, kas minētas iepriekš 25. zemsvītras piezīmē minētā *WIPO* instruktāžas dokumenta 38. zemsvītras piezīmē.

56. Attiecīgi es uzskatu, ka tas, vai tāda preču zīme attiecībā uz noteiktu preci, kas dalībvalsts B valodā apraksta vai apzīmē šo preci, ir likumīgi reģistrēta dalībvalstī A, ir atkarīgs no tā, vai var saprātīgi pieņemt, ka nozīmīga šīs preces tirgotāju un patērētāju daļa dalībvalstī A sapratīs šī vārda nozīmi. Tas katrā lietā ir jautājums par faktiem, uz kuru jāatbild attiecīgajai kompetentajai iestādei.

57. Pēc manām domām, ja šāda preču zīme tiktu reģistrēta apstākļos, kad var saprātīgi pieņemt, ka nozīmīga attiecīgās preces tirgotāju un patērētāju daļa sapratīs izmantotā vārda nozīmi, tas būtu pretrunā Preču zīmju direktīvas 3. panta 1. punkta c) apakšpunktam, kā to interpretē Tiesa.

58. Es tomēr uzsvērtu, ka izskatāmajā lietā Tiesai iesniegtajos materiālos nekas nenorāda, ka tā rezultātā Spānijas iestāžu veiktā preču zīmes "MATRATZEN" reģistrācija būtu pretrunā 3. panta 1. punkta c) apakšpunkta noteikumiem. Šāds uzskats atbilst arī Pirmās instances tiesas atzinumam, ka tās veiktajā tiesvedībā "lietas materiālos nav pierādījumu, ka nozīmīga publikas daļa pietiekami labi saprot vācu valodu, lai saprastu [vārda "Matratzen"] nozīmi" [30], kaut gan tas, protams, ir jautājums, uz kuru ir jāatbild valsts tiesai.

Importa ierobežojums

59. Kaut gan iepriekšējā analīze atbild uz ieniedzējtiesas iesniegto jautājumu formulējumā, kādā tas iesniegts, no izskatāmās lietas konteksta un no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka pamata tiesvedībā rodas arī saistītais jautājums par to, vai tādas preču zīmes, kāda ir tikusi aprakstīta, īpašnieks, pieņemot, ka tiek atzīts, ka tā ir tikusi likumīgi reģistrēta, var liegt tādu preču importu, kuras tā apraksta vai apzīmē. *Matratzen Concord*, Apvienotās Karalistes valdība un Komisija attiecībā uz šo jautājumu ir iesniegušas papildu apsvērumus, kuriem es tagad pievērsīšos.

60. Vispirms preču zīmes īpašnieka tiesības liegt citiem izmantot apzīmējumu, kas ir identisks vai līdzīgs preču zīmei, attiecībā uz līdzīgām vai identiskām precēm izriet no Preču zīmju direktīvas 5. panta 1. punkta. Tiesa ir atzinusi, ka šīs tiesības var izmantot tikai tad, ja apzīmējuma izmantošana no

30 — Sprieduma 38. punkts.

trešo personu puses kaitē vai varētu kaitēt preču zīmes funkcijām un it īpaši tās pamatfunkcijai — nodrošināt patērētājiem preču izcelsmi [31]. Kā norāda Komisija, šī tiesību norma preču zīmes īpašniekam nedod tiesības atturēt citus no līdzīgas vai identiskas preču zīmes izmantošanas gadījumā, ja preču zīme tiek lietota, nevis lai apliecinātu attiecīgo preču izcelsmes uzņēmumu, bet citā nolūkā un lai tādējādi nepastāvētu risks, ka patērētāji uztvertu apzīmējumu kā preču zīmi [32]. Tādēļ preču zīmes īpašnieks nevar atsaukties uz savām no 5. panta 1. punkta izrietošajām tiesībām, lai atturētu trešo pusi no atsaukšanās uz preču zīmi tīri aprakstošā nolūkā, ja šādu atsaukšanos nevar interpretēt kā preču zīmes izcelsmes norādi [33].

61. Otrkārt, pat ja preču zīmes īpašnieks varētu veiksmīgi atsaukties uz savām tiesībām saskaņā ar direktīvas 5. panta 1. punktu, saskaņā ar tās 6. panta 1. punkta b) apakšpunktu šīs tiesības katrā ziņā nedod viņam tiesības aizliegt trešai personai izmantot komercdarbībā norādes attiecībā uz *inter alia* attiecīgo preču "veidu", "kvalitāti" vai "citām [..] īpašībām", ar nosacījumu, ka viņš tās izmanto saskaņā ar "godīgu praksi rūpnieciskās vai komerciālās lietās".

62. Tiesa ir norādījusi, ka 6. pants "cenšas līdzsvarot fundamentālās intereses, proti, preču zīmju aizsardzību [..] kopējā tirgū tādā veidā, lai preču zīmju tiesības varētu būt pamata elements netraucētas konkurences sistēmā, kuru cenšas nodibināt un saglabāt ar Līgumu" [34].

63. Piebildīšu, ka, pēc manām domām, ir ļoti svarīgi, lai valsts tiesas nodrošinātu, ka preču zīmju īpašnieki ļaunprātīgi neizmanto 5. panta 1. punktu un ka trešās puses var pienācīgi atsaukties uz 6. panta 1. punkta b) apakšpunktu.

64. Attiecīgi, pat pieņemot, ka pašreizējā lietā preču zīme "MATRATZEN" Spānijā bija likumīgi reģistrēta, tās īpašniekam nav tiesību aizliegt vārda "Matratzen" izmantošanu kontekstos, kas vai nu neietilpst 5. panta 1. punkta piemērošanas jomā, vai arī ietilpst 6. panta 1. punkta b) apakšpunkta piemērošanas jomā, kā, piemēram, izmantojot to vācu valodā rakstītā katalogā par matračiem.

31 — 2002. gada 12. novembra spriedums lietā C-206/01 *Arsenal Football Club* (*Recueil*, I-10273. lpp., 51. punkts).

32 — 2004. gada 16. novembra spriedums lietā C-245/02 *Anheuser-Busch* (Krājums, I-10989. lpp., 60. punkts).

33 — 2002. gada 14. maija spriedums lietā C-2/00 *Hölterhoff* (*Recueil*, I-4187. lpp., 16. punkts) un spriedums lietā *Arsenal Football Club*, minēts 31. zemsvītras piezīmē, 54. punkts.

34 — 1999. gada 23. februāra spriedums lietā C-63/97 *BMW* (*Recueil*, I-905. lpp., 62. punkts).

Secinājumi

65. Attiecīgi es uz Barselonas *Audiencia Provincial* iesniegto prejudiciālo jautājumu atbildētu šādi:

Padomes 1988. gada 21. decembra Pirmās direktīvas 89/104/EEK, ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm, 3. panta 1. punkta c) apakšpunkts jāinterpretē tādējādi, ka apzīmējumu, kas sastāv tikai no vārda vai vārdiem, kas vienas dalībvalsts valodā apzīmē preci, uz kuru tas attiecas, vai apraksta šīs preces veidu, kvalitāti, daudzumu, paredzēto nolūku, vērtību, ģeogrāfisko izcelsmi vai citas preču raksturīgas pazīmes, nevar reģistrēt kā preču zīmi citā dalībvalstī, kurā var saprātīgi pieņemt, ka nozīmīga šīs preces tirgotāju un patērētāju daļa sapratīs šī vārda vai šo vārdu nozīmi.